

Hyvinvointitukea nauta- ja sikatuottajille

Kauko Koikkalainen ja Antti Miettinen, MTT

Uuden maaseudun kehittämissuunnitelman yhtenä vapaaehtoisena toimenpiteenä on vuodesta 2008 alkaen tuotantoeläinten hyvinvoinnin edistäminen. Nauta- ja sikatiloille suunnatun tuen suuruus on Suomessa vuositasolla yhteensä yli 10 miljoonaa euroa.

Eläinten hyvinvointituen tarkoituksena on tuotantoeläinten hyvinvoinnin ja terveyden lisääminen. Tuki poikkeaa perinteisistä tuotantoperusteisista tukimuodoista, ja se on laajalti hyväksytty myös kuluttajien keskuudessa.

Kilpailukyky ja kannattavuus

Eettisten seikkojen lisäksi tuotantoeläinten hyvinvointiin liittyy myös huoli kotieläinsektorin kansainvälisen kilpailukykyyn säilyttämisestä, koska hyvinvointia parantavat toimenpiteet lisäävät usein tuotantokustannuksia. Toisaalta vastaavatyypisiä tukimuotoja otetaan käyttöön myös muissa EU-maissa, jolloin myös nämä maat ovat samojen haasteiden edessä.

Eläinten kohentunut hyvinvointi ja terveys lisäävät yleensä tuotosta. Niinpä myös tuotannon kannattavuus voi eläinten hyvinvointia lisäävien toimenpiteiden seurauksena parantua. Tuotteiden hintakin voi nousta, jos kuluttajat ovat valmiita maksamaan hyvinvoivista eläimistä tuotetuista elintarvikkeista lisähinnan. Kuluttajien arvostusten muuttuminen tähän suuntaan on todennäköistä.

Eläinten hyvinvointitoimenpide koostuu perus- ja lisäehdoista. Perusehtojen päätavoite on tilan tuotantoeläinten terveyden ja sitä kautta myös hyvinvoinnin lisääminen. Nauta- ja sikatilojen perusehtoihin kuuluu muun muassa tuotantoeläinten terveydenhuollon kansallisen tason vaatimusten täyttäminen.

Lisäehdot ovat joko kaikille tiloille yhteisiä tai eläinlajikohtaisia. Lisäehdot sisältävät yksityiskohtaisia vaatimuksia muun muassa karsina- ja pito-olosuhteiden parantamisesta sekä laidunnuksesta ja jaloittelusta. Lisäehtoja voi valita 0–2 kappaletta.

Tuen laskentaperusteet

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin mittaaminen on hankalaa. Tästä syystä tukea ei voida maksaa eläimille tuotetun hyvinvointilisäyksen perusteella. Sen sijaan viljelijöille korvataan nautojen ja sikojen hyvinvointia lisäävien toimenpiteiden tuottamisesta aiheutuneet nettokustannukset ja -tulonmenetykset.

Nettokustannuksia ja -tulonmenetyksiä laskettaessa kustannuksista ja tulonmenetyksistä on vähennetty pois viljelijän toimenpiteen seurauksena saamat yksityistaloudelliset hyödyt. Sovellettu laskentaperiaate on siis samanlainen kuin maatalouden ympäristötuen.

Kuten ympäristötuen tapaan, viljelijöille korvataan lisäksi toimenpiteen käyttöönotosta aiheutuvat transaktiokustannukset, joita ovat esimerkiksi toimenpiteiden omaksumisessa tarvittavan tiedon hankintakustannukset.

Tuotantoeläinten terveys ja hyvinvointi

Suomalaisten kotieläinten terveydentila on tarttuvien eläintautien osalta tällä hetkellä erittäin hyvä. Suomessa on todettu ainoastaan yksi BSE-tauditapaus. Tuotantosairauksien osalta tilanne ei ole aivan yhtä hyvä, mutta ei kovin huolestuttavakaan.

ProAgrian kehittämän karjatilan ympäristömittarin mukaan nautojen pito-olosuhteet ja hoito ovat maassamme suhteellisen hyvällä tasolla. Kehitettävää ja parannettavaa on lähinnä eläinsuojien kosteuden hallinnassa, parsien koossa ja rakenteissa sekä eläinten vedensaannissa.

Myös vasikka- ja sikatiloilla sekä kanaloissa tehdyissä lakisääteisissä tuotantoeläinten hyvinvoinnista säädetyn EU-direktiivin tarkastuksissa on todettu joitakin eläinsuojelullisia epäkohtia. Vasikkatiloilla epäkohdat johtuivat useimmiten liian pienistä ryhmäkarsinoista ja juomaveden saantiin liittyvistä ongelmista. Sikatiloilla huomautusten syitä ovat yleensä olleet virikemateriaalin, kuten olkien, puuttuminen, liian pienet astutuskarsinat, koneellisen ilmastoinnin hälytysjärjestelmän puuttuminen ja automaattisten hälytyslaitteiden päivittäisen tarkastuksen laiminlyönti.

Nautatiloja toivotaan mukaan

Valtaosa suomalaisista sikaloista on jo nyt vapaaehtoisesti sitoutunut eläinterveydenhuollon kansalliselle tasolle. Heille eläinten hyvinvointitukeen sitoutuminen ei ole kovin suuri muutos.

Toivottavaa olisi, että myös nautatilat lähtisivät innokkaasti mukaan edistämään eläinten hyvinvointia, vaikka EU:sta tulevien säädösten paljous joskus viljelijöistä epämiellyttävältä tuntuukin. Etenkin laajentavien tilojen

kannattaa investointeja tehdessään huomioida myös eläinten hyvinvointiin liittyvät asiat ja tuen tuomat mahdollisuudet.

Lisätietoja: kauko.koikkalainen@mtt.fi
puh. (09) 5608 6224

Yrjö Tuunanen/MTT:n arkisto

Nautojen ja sikojen hyvinvointiin kiinnitetään ensi vuodesta lähtien entistä enemmän huomiota. Silloin nauta- ja sikatiloille aletaan maksaa tukea hyvinvointitoimenpiteistä.